

VADSTENA
KOMMUN

Riktlinje för godkännande av enskild huvudman för förskola och fritidshem

Gäller från och med 1 januari 2025

VADSTENA
KOMMUN

Versionshistorik

Datum	Beskrivning	Uppföljning
2024-12-16	Antagen	2026-11-01

VADSTENA
KOMMUN

Innehåll

Inledning	1
Rättskällor	1
Ansökan.....	2
Bidrag.....	3
Ägar- och ledningsprövning	3
Tillsyn.....	4
Beslut och överklagan.....	4

Inledning

Ett godkännande av enskild som huvudman för förskola och fritidshem handläggs av den kommun där utbildningen ska bedrivas. Vadstena kommun ska pröva om den sökande har tillräcklig insikt i de gällande föreskrifter som krävs för att bedriva verksamheten. Kravet på insikt har införts för att säkerställa att den blivande tillståndshavaren har en hög beredskap för uppdraget och kan bedriva verksamheten med god kvalitet. Kravet på insikt avser kunskap om innehållet i den lagstiftning som reglerar verksamheten, samtliga bestämmelser i lagar, förordningar och myndighetsföreskrifter som gäller för förskolan eller fritidshemmet samt kunskap om arbetsrättsliga och arbetsmiljörättsliga regler.

Vidare krävs att företrädarna kan visa att de har kunskap om de ekonomiska regelverk som styr associationsformen, till exempel reglerna i årsredovisningslagen och aktiebolagslagen. Kravet på insikt får även anses innebära budget och barn- och elevprognoser. Bedömningen ska ske samlat för hela den berörda kretsen, det vill säga kravet ska i ett aktiebolag vara uppfyllt av styrelsen, verkställande direktör och ägare tillsammans. När det gäller verksamhet som till exempel bedrivs av ett kooperativ, som saknar ägare med väsentligt inflytande, verkställande direktör eller annan med bestämmande inflytande över verksamheten, ska styrelsen tillsammans ha de kunskaper som krävs. Varje enskild ledamot i en styrelse behöver alltså inte ha all den kunskap som krävs, men kompetensen måste sammantaget finnas i den berörda kretsen. I ett handelsbolag ska kraven uppfyllas gemensamt av de bolagsmän som har ett väsentligt inflytande. Det är inte tillräckligt att huvudmannen har personal som har den efterfrågade kompetensen, utan det är huvudmannen genom dess ägare och ledning som ska uppfylla kompetenskravet. Detta bedöms i en ägar- och ledningsprövning.

Rättskällor

Av 2 kap. 5 § första stycket skollagen framgår att enskilda efter ansökan får godkännas som huvudmän för förskola och fritidshem. I andra stycket stadgas att godkännande ska lämnas om den enskilde genom erfarenhet eller på annat sätt har förvärvat insikt i de föreskrifter som gäller för verksamheten, har ekonomiska förutsättningar att följa de föreskrifter som gäller för verksamheten, och i övrigt har förutsättningar att följa de föreskrifter som gäller för verksamheten. Vidare krävs enligt tredje stycket att den enskilde i övrigt bedöms lämplig.

I enlighet med 2 kap. 7 § skollagen handlägger Statens skolinspektion (Skolinspektionen) ärenden om godkännande av enskild som huvudman för förskoleklass, grundskola, anpassad grundskola, gymnasieskola, anpassad gymnasieskola eller fritidshem som anordnas vid en skolenhet med förskoleklass, grundskola eller anpassad grundskola. Övriga ärenden om godkännande av enskild

som huvudman enligt 2 kap. 5 § handläggs av den kommun där utbildningen ska bedrivas.

Ansökan

Ansökan ska lämnas till förvaltningen i god tid innan verksamheten beräknas starta. Utredningen påbörjas när ansökan är komplett och förvaltningen strävar efter att handläggningstiden ska vara högst fyra månader. Beslut om rätt till bidrag kan fattas först när lokalen som är tilltänkt för verksamheten har granskats och godkänts.

Ansökan sker på framtagen blankett och ska vara egenhändigt undertecknad av sökanden.

I ansökan ska den enskilde huvudmannen beskriva hur verksamheten ska möta barn och elevers lust att lära och hur verksamheten ska utformas för att bilda en helhet kring omsorg, utveckling och lärande. Ansökan ska beskriva hur huvudmannen avser att följa gällande lagstiftning och beröra nedan områden:

- Uppfylla aktuell lagstiftning
- Inriktning av verksamheten
- Rättskapacitet
- Ledning
- Rektor
- Personal
- Lokaler – inne- och utemiljö
- Barnsäker miljö
- Konfessionell inriktning
- Mottagande och urval av barn och elever
- Öppethållande
- Barn i behov av särskilt stöd
- Barngruppens sammansättning
- Kränkning, diskriminering och trakasserier
- Klagomål mot utbildningen
- Barn och vårdnadshavares inflytande
- Anmälningsskyldighet
- Systematiskt kvalitetsarbete
- Kompetensutveckling
- Språk
- Modersmål
- Samverkan med hemmet och andra instanser
- Barnkonventionen
- Egenkontroll

Bidrag

Kultur- och utbildningsförvaltningen fastställer årligen bidragsnivåer för barn och elever med enskild huvudman i anslutning till beslut om internbudget. Grundbeloppet är en ersättning per barn och heltidsplats.

Avstämning av ersättningsberättigade barn och utbetalning sker månadsvis. Det är den enskilde huvudmannens skyldighet att rapportera antal ersättningsberättigade barn till förvaltningen vid angiven tidpunkt. Om den enskilde huvudmannen lämnat felaktigt underlag justeras det vid nästa utbetalning.

Ägar- och ledningsprövning

En ägar- och ledningsprövning utgör en väsentlig del av godkännandet av enskilda huvudmän. Kraven på bland annat personlig och ekonomisk lämplighet infördes i skollagen den 1 januari 2019 (SFS 2018:1158). Ett godkännande får endast lämnas till den som genom erfarenhet eller på annat sätt har förvärvat den insikt i de gällande föreskrifter som krävs för att bedriva verksamheten och i övrigt visar sig lämplig att bedriva sådan verksamhet. I fråga om en juridisk person ska prövningen avse den verkställande direktören och andra som genom en ledande ställning eller på annat sätt har ett bestämmande inflytande över verksamheten, styrelseledamöter och styrelsesuppleanter, bolagsmännen i kommanditbolag eller andra handelsbolag, samt personer som genom ett direkt eller indirekt ägande har ett väsentligt inflytande över verksamheten. Den som godkännandet avser ska även ha ekonomiska förutsättningar att följa de föreskrifter som gäller för verksamheten.

Som ett led i ägar- och ledningsprövningen ska en bedömning göras av företrädarnas lämplighet i övrigt. Eftersom ett syfte med prövningen är att förhindra att oseriösa aktörer verkar inom utbildningsväsendet kan det räcka med att det finns brister i detta avseende hos en person för att lämplighetskravet inte ska anses uppfyllt. Enligt regeringen bör viljan och förmågan att fullgöra skyldigheterna gentemot det allmänna, laglydnad i övrigt och andra omständigheter av betydelse beaktas vid lämplighetsprövningen (jämför prop. 2017/18:158 s. 49). Som ett exempel på andra omständigheter av betydelse nämner regeringen att en person har haft en ledande ställning i ett bolag som är eller har varit försatt i konkurs. I den helhetsbedömning av omständigheterna i det enskilda fallet som ska göras bör dock vägas in om någon ekonomisk misskötsamhet kan läggas personen till last. Vid bedömningen av den personliga lämpligheten ska ekonomisk skötsamhet vägas in. De personer som bedömningen omfattar ska ha skött redovisning, betalning av skatter och arbetsgivaravgifter med mera. Att en person varit föremål för konkurs eller haft näringsförbud kan vägas in (jämför prop. 2017/18:158 s. 122).

I samband med ägar- och ledningsprövningen har den kommun som prövar ett godkännande rätt att begära ut information från belastningsregistret (jämför 16 b § förordningen om belastningsregister). Förvaltningen kan även komma att inhämta

VADSTENA
KOMMUN

uppgifter om ägar- och ledningskretsen hos kreditupplysningsföretag, Bolagsverket, Skatteverket och Kronofogdemyndigheten.

Till ägar- och ledningsprövningen ska huvudmannen beskriva utbildning, erfarenhet och lämplighet samt redovisa följande för samtliga personer inom ägar- och ledningskretsen:

- Årsredovisning
- Registreringsbevis/bolagsavtal
- Föreningens stadgar
- Förteckning över styrelsens medlemmar med personnummer

Huvudmannen har skyldighet att anmäla förändringar i den krets personer som avses i 2 kap. 5 a § skollagen senast en månad efter förändringen (se 2 kap. 5 b § skollagen). Då sker en ny ägar- och ledningsprövning.

Tillsyn

Enligt 26 kap. 4 § skollagen utövar kommunen tillsyn över enskilt driven pedagogisk omsorg vars huvudman kommunen medgivit rätt till bidrag enligt 25 kap. 10 § skollagen. Med tillsyn avses enligt skollagen en självständig granskning som har till syfte att kontrollera om den verksamhet som granskas uppfyller de krav som följer av lagar och andra föreskrifter samt dessa riktlinjer. I tillsynen ingår att fatta de beslut om åtgärder som kan behövas för att den huvudman som bedriver verksamheten ska rätta till de brister som upptäcks vid granskningen (26 kap. 2 § skollagen). Ett annat syfte med tillsyn är att bidra till kvalitetshöjning i den verksamhet som granskas. I samband med tillsyn lämnas därför råd och vägledning till huvudmän i syfte att stödja förändrings- och utvecklingsarbetet (26 kap. 9 § skollagen).

Beslut och överklagan

Beslut om godkännande enligt 2 kap. 5 § får överklagas till allmän förvaltningsdomstol (jämför 28 kap. 3 och 5 §§ skollagen). Av 26 kap. 14 § skollagen framgår att ett godkännande av en enskild som huvudman inom skolväsendet får återkallas om den enskilde inte längre uppfyller förutsättningarna för godkännande enligt 2 kap. 5 § andra stycket 1 och 2, tredje stycket och 6 §. Ett beslut om återkallande av ett godkännande får enligt 28 kap. 2 och 5 §§ överklagas till allmän förvaltningsdomstol.